

Családi kör

AZ OTTHON MELLÉKLETE A DÉLMAGYARORSZÁGBAN ÉS A DÉLVILÁGBAN ■ SZERKESZTI LÉVAY GIZELLA

Vendégjárás svájci családok otthonában

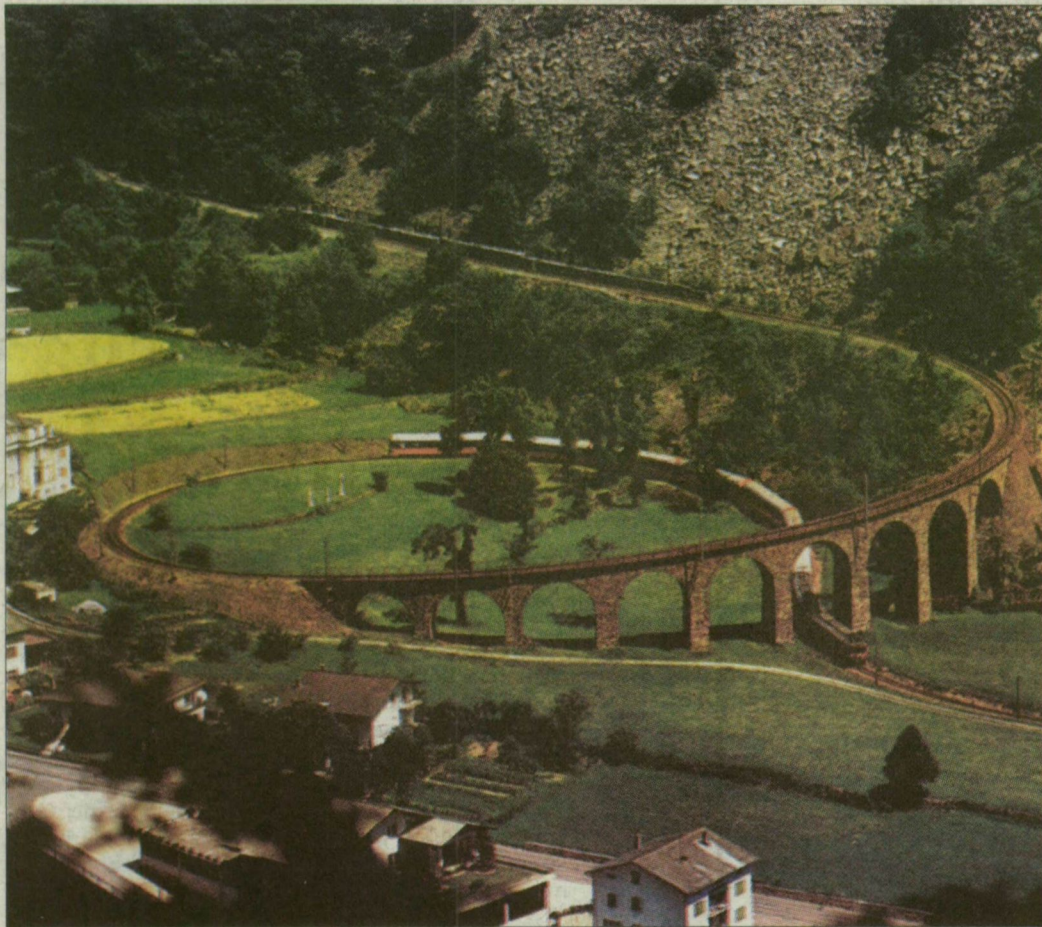
Látott itt ideges embert?

MILYENEK A SVÁJCIK? EZ FOGLALKOZTATJA A KÖZÉP-KELET-EURÓPAI EMBERT, AMIÓTA VILÁG A VILÁG. S BÁR SOHA NEM JÁRT ARRA, RÖGTÖN RÁ IS VÁGJA: ZÁRKÓZOTTAK, TÁVOLSÁG TARTÓK. PEDIG NEM ÍGY VAN.

Svájcra óhatatlanul a függetlenség jut az eszünkbe. Meg Tell Vilmos. Az utóbbi időben pedig a lila tehén, amint a hegyoldalon ropogtatja a haragoszöld fűvet, s utána olyan tejet ad, amelyből a híres svájci csokoládé készül...

Nekem viszont azok a kedves svájci emberek jutnak az eszembe, akik a házigazdái voltak a közelmúltban. Rövid ottani tartózkodásom alatt két család vendégszeretétét is élvezhettem. Aeschben, Bazel egyik külvárosában, mintegy 10 ezer ember lakik. Kivétel nélkül kertes házakban. Csakúgy, mint Theo Häfliger agrármérnök és felesége, Roser Häfliger-Lanaspa szobrászművész, továbbá három gyermekük is. Annak ellenére, hogy a férj német, a feleség pedig spanyol, igazi svájciak: a (számomra alig érthető) svájci német nyelvet beszélik, a gyerekek helyben jártak iskolába, de közülük csak egy svájci állampolgár... Häfligerék ugyanis világjárók voltak, így legidősebb lányuk, a 26 éves Saskia, Szudánban, a 23 éves Sheila Spanyolországban, míg a 15 éves fiú, Jan-Noël, Argentínában született. S hogy miért használtam az „igazi svájciak” kifejezést? Mert nagyon sok a hasonló család: svájci német svájci franciával vagy olasszal, osztrákkal, németországi némettel köt házasságot. Ha pedig nincs számukra munka az Alpok menti kis országban, akkor fogják a vándorbotot és ideig-óráig elhagyják a hazájukat. De kivétel nélkül mindig visszatérnek Svájcba.

Egyik este Häfligerék kertjében, Roser asszony kiváló főtje és a Zaragoza környéki, tüzes spanyol bor mellett éjszakába nyúló beszélgetést folytattunk. Nem titkolták: Magyarországról



■ Jellegzetes svájci táj: az alpesi ország a béke és a nyugalom oázisa.

vajmi keveset tudnak. Viszont rendkívüli módon érdeklődnek minden iránt, ami hazánkkal kapcsolatos. Örülnek, mondják, hogy egyre több magyar látogat el Svájcba, szabadon utazhatunk Nyugatra.

A férj szakmájából eredően éltek és dolgoztak Európán kívül Afrikában és Dél-Amerikában, a három gyerek pedig, ahol éppen voltak, tanult, illetve tanult. Amikor együtt a család spanyolul beszélnek, de a németet (iskoláztatásuk okán is) ugyanúgy bírják, ezenkívül angolul, franciául, s ötéves szudáni tartózkodásuk idején arabul is megtanultak. Roser Häfliger-Lanaspa, a feleség, neves szobrászművész. Főleg vallásos témájú és az emberi kapcsolatokat tükröző köztéri bronzszobrai Aeschben, Bazel-

ben, Barcelonában, Zaragozában, de templomokban, intézményekben is láthatók.

Egy másik Bazel környéki család vendégszeretétét mindössze egy napig élvezhettem. Peter és Sylvia Schnurrenberger, Urs és Reto nevű fiaikkal Kaiseraugstban laknak. A férj a Roche gyógyszergyár egyik részlegigazgatója, a feleség tanár, de nem dolgozik, otthon ad órákat. A gyerekek közep-, illetve általános iskolások, s miután a 700 lakosú faluban nincs oktatási intézmény, egy 8 kilométerre lévő településre járnak – kerékpáron. Méghozzá télen, nyáron! Ha nagy hó esik, akkor ülnek csak vonattal jár bázeli munkahelyére. Könnyebb így, kényelmesebb és olcsóbb is, mondja a világszerte ismert gyár

egyik vezetője. Schnurrenbergerék már jártak Magyarországon, tetszett nekik az ország, máskor is szívesen eljönnek majd.

Nyugodt, békés, kiegyensúlyozott életet élnek tehát a svájciak. Ezt ők is alátámasztják. Egyik nap ugyanis hajókirándulásra visznek a Rajnán, s a motoros kapitányával (aki egyébként svájci olasz) beszélgetve arra is választ kapok, miért van ez így: „Uram, mi – hála istennek – kimaradtunk a múlt századi világégésekből, nem voltunk senkinek a csatlósa, így azután számon sem kérhettek tőlünk semmit. Dolgozunk becsületesen, ennek fejében viszont élvezzük az életet. Egyébként, találkozott ön nálunk ideges emberrel?”

KISIMRE FERENC

KIRÁNDULÓ

A vadregényes vízpart

A nyáron útra kelőket páratlan szépségekkel várja a Tisza-völgy mártélyi természet- és tájvédelmi területe. A folyószabályozások korából (1887–1895) való évszázados füzések, a félvszázados nyárfások között sajátos növény- és állatvilág őrződött meg, hogy egy-egy elemében a mai kirándulók is megláthassák a valaha volt parti flórát és faunát. Leginkább talán a mártélyi holtágnál, ahol (északnyugati irányban a strandtól) valóságos ősnövénygyűjtemények között lehet eljutni a Tiszához gyalogosan. Közben ritka madarakat figyelve, védett növényekben gyönyörködve kuriózumokat kapva lencsevégre, rögzítve videóra. A túrázó vízre is szállhat, csónakkal is megközelítheti az évszázada festők vásznára kéredzkedő Árnyás-szigetet. Érdemes bekukkantani a képzőművészeti szabadiskola műhelytitkaiba, illetve megnézni a mártélyi festők otthonait, műtermeit (pl. Szalay Ferenc festőművész késmárki szélmalomát). A vízparton, az üdülőtelepen „megfáradók” a mai világ ellenpontjaként megnézhetik a mártélyi régi halászházakat, az elmúlt századok elejének iskolaszereit a helyi iskolamúzeumban. A község hagyományairól színesebb képet kívánóknak augusztus elején tanácsos felkeresni Mártélyt, akkor a falunapokon évek óta gazdag programmal várják a vendégeket. Azokat is, akik „csak” csendet, vízpartot akarnak – a horgászat szerelmesei számára a mártélyi holtág maga a „pecásparadicsom”. A horgászhegyen, a kempingben, a strandon élénk az élet ilyenkor – a mártélyi tájvédelmi körzet mintegy 13 kilométer hosszú szakaszán azonban mindenki találhat olyan partrészt, ahol egyedül vagy családi, baráti körben lehet a természettel. S a kánikulai napokon talán ez a legüdítőbb kikapcsolódás.

SZABÓ MAGDOLNA

Virágzó lótoszok

Eddig még nem tapasztalt mennyiségben és pompában virágoznak idén az indiai lótoszok a Szegei Tudományegyetem Fűvész-kertjében: a trópusi klímát idéző időjárás hatására az előző évekhez képest hamarabb nyíltak ki a buddhisták szent növényeként tisztelt rózsaszín virágok. Közép-Európa legnagyobb szabadalomanyú lótosz paradicsomában több száz kellemes illatú, egzotikus vizinövény borítja be a fűvész kert 25 fokos mesterséges tavát, amit a szakemberek az év minden időszakában éjjel-nappal friss vízzel táplálnak. A trópusi ázsiából származó növények Györfly István botanika professzor jóvoltából 1932 óta lelték otthonra – 8-10 év kihagyással – a szegei fűvész kertben. A gondos ápolásnak köszönhetően a lótosz növényálla-

mány azóta megsaporodott és a kert különleges ékévé vált. Teljes pompájában még egy hónapig, augusztus közepéig lehet gyönyörködni a nyíló, egzotikus virágtakaróban.

A tizenhét hektáros kert több ezer trópusi növénygyűjteményének másik érdekessége, a hazai éghajlati viszonyok között 40-50 éves korára virágzó agavé, amelynek egyik példányát most lehet megtekinteni teljes pompájában. A 8-10 méter magas, gyertyatartószerűen elágazó szárának csúcsán látható a zöldes-sárgás színű virágzat.

A szegei Lövölde utcai fűvész kert délelőtt tíztől este hatig tekinthető meg, ahol magyar és angol nyelvű, térképpel ellátott ismertetővel is segítik a kirándulók könnyebb tájékozódását.

L. G.

Az angolszász távolság bája



■ Az angol uralkodói etikett: a kiránynőt megszólítani nem lehet! (Fotó: MTI)

MINDEN ORSZÁGNAK MEGVAN A MAGA TÖRTÉNELME SORÁN KIALAKULT SAJÁTOS SZOKÁSRENDSZERE, ETIKETTJE, S A HOZZÁ VALÓ ALKALMAZKODÁST ELVÁRJÁK A KÜLFÖLDI VENDÉGEKTŐL IS. A NYARALÁSRA, ÜZLETI ÚTRA INDULÓKNAK TANÁCSOS ELŐRE TÁJÉKOZÓDNIUK AZ „ELŐÍRÁSOKRÓL”.

Az angolszász országokba utazóknak például jó tudni, hogy a britek három lépés távolságot tartó emberek, nem „bratyizósak”, nem szívelik a hátha veregetős közvetlenkedést, az orruk előtt hadonászást, a harsányságot, a bizalmaszkodást. A programokra náluk illik pontosan (vagy később) érkezni. Nem illendő viszont a találkozásokon a királyságról pletyzni, vallási, politikai témákat feszegetni. Étkezés közben üzletről beszélgetni is modortalanság. A kezét viszont az asztal alatt illik tartani. S illik elfogadni (cukor, citrom, rum nélkül meginni) a „nemzeti italt”, a tejes teát. Természetesen szűrcsölés nélkül fogyasztva, mint a levest. (A kanalat ízléstelen szájba venni, megnyalni.)

Az angol hölgyek elvárják az udvariasságot (pl. hogy kinyissák előttük az ajtót, hogy előreengedjék őket), s ezt várják az amerikai „rokonai” is. Az USA-ban persze valamivel kevésbé tartózkodóak az emberek, de ott se ajánlott este, éjjel „barátkozni” az utcákon. Sok pénzzel sem szabad bócorogni, s ha kevesünket elkívánja, követeli egy útonálló, tanácsos azonnal odaadni. A cipőket viszont ne adjuk oda önként, azaz ne tegyük ki a szállodában az ajtó elé, mert nem kitisztítani viszik el, hanem kidobni. A hotelek alkalmazottait „honorálni” ahány ház annyi szokás Amerikában. Ausztráliában a szállodában nem szokás borralalót adni, s a fodrásznál sem, sőt nem adnak a taxisofőröknek sem. Igaz, itt lehet közvetlenebbül viselkedni.

SZ. M.



■ Fotó: Gyenes Kálmán